

הנחיות למורה ודפי עבודה לקבוצות

מכות מצרים

יחידת לימוד 14

שמות ז פס' יד – פרק י

תשע מכות מצרים הראשונות – חלק א

הנחיות למורה

קובץ זה מיועד לעבודה כיתתית בקבוצות על תשע המכות הראשונות כחלק מהלימוד בתכנית מיתרים לספר שמות.

• יש לחלק את התלמידים לתשע קבוצות.

• להדפיס ולחלק את הקובץ לתלמידים: לכל מכה ארבעה דפי לימוד - סה"כ 2 דפים זו צדדיים

לקבוצה.

כל קבוצה תקבל:

דף 1: הנחיות לעבודה והקדמה על עשר המכות

הנחיות לעבודה:

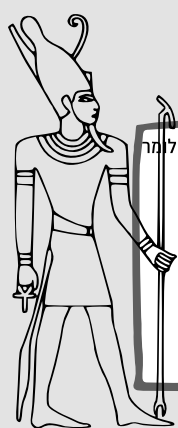
קראו את ההקדמה על מכת דם שבדף זה

קראו מהחומש: פרק ז' פסוקים יד-כה

ענו על המשימות בשני הדפים הבאים

סיכום: לאחר שתשלימו את המשימות בדפי העבודה, עליכם ליצור ולהגיש את משימת הסיכום.

דף 2-3: שאלות הבנת הנקרא ופרשנות (קריאה יחפה וריבוי קולות)

ה' אמר למשה ללכת אל פרעה ולפגוש אותו על _____ . הוא ציווה על משה לומר לפרעה כך: ה' _____ שלח אותי אליך כדי לומר לך "שלח את עמי יְעֲבְדֵנִי בְּמִדְבָּר", אך אתה לדברי ה'.

לכן כעת תראה ותדע מיהו ה' – כאשר יכה המטה שבידי על מי היאור הם יהפכו ל _____ . כל _____ שביאור ימותו והמצרים לא יוכלו _____ מן היאור. ועוד אמר ה' למשה שמי שיחזיק את המטה בזמן המכה יהיה _____ אחיו.

• הקיפו נכון / לא נכון.
• תקנו את המשפטים שאינם נכונים

א. משה עשה את מכת דם לעיני המצרים לבדו. נכון / לא נכון

ב. כל המים ביאור הפכו לדם. נכון / לא נכון

ג. מי היאור הריחו טוב לאחר שנהפכו לדם. נכון / לא נכון

ד. חרטומי מצרים ברחו לאחר שראו שמי היאור הפכו לדם. נכון / לא נכון

ה. פרעה השתכנע לאחר מכת דם ושחרר את בני ישראל. נכון / לא נכון

ו. המצרים חפרו ליד היאור על מנת למצוא מים. נכון / לא נכון

דף 4: הנחיות לעבודת סיכום קבוצתית - יצירה בחומר וכתובת קומיקס וכן מילון ללשון התורה לעזר

לשון התורה: מילון מילים קשות

• (וי) סאן – סירב

• (טו) יצא המיקה – יצא למי היאור

• וצבנת לקראתו – נעמדת לפניו

• (יח) ויפנה – וכל הדגים

• וקאש היאר – ויסרתי היאור

• וילאו מצרים לשחות פים – ולא יוכלו המצרים לשחות ממי היאור

• (יג) וכן את הים – הכה בחסטה את המים

• (כב) וקלטיהם – בדברי הלשון ונקסמים שלום

• (כג) ולא שאת לבו גם לזאת – לא המייתם למה שקרה.

• (כה) וקולא שקעת ימים אפרי הכות ה' את היאר – המכה על היאור נמשכה שבעה ימים.

משימת סיכום להגשה:

בעקבות שיחתכם, תארו באופן יצירתי את שני הדברים הבאים (רצו על דף בדול):

א. תארו את המכה שעליה למדתם באמצעות ציור / הדבקת נזרי נייר / מריחת פלסטיליה או בכל דרך יצירתית אחרת שתבחרו.

ב. ציירו שני קומיקסים או כתבו שני קטעים קצרים משוני יומנים המתארים את נקודת המבט של מי שחיו במצרים באותו זמן – את נקודת המבט של ילד או ילידה או משפחה מצרית, ומולה את נקודת המבט של ילידה או ילד או משפחה מבני ישראל.

לשלב הקריאה בפסוקים

מכת דם - הקדמה

הנחיות לעבודה:

מילון מילים קשות
תמצאו בדף 4

קראו את ההקדמה על מכת דם שבדף זה.

קראו מהחומש: פרק ז' פסוקים יד-כה.

ענו על המשימות בשני הדפים הבאים.

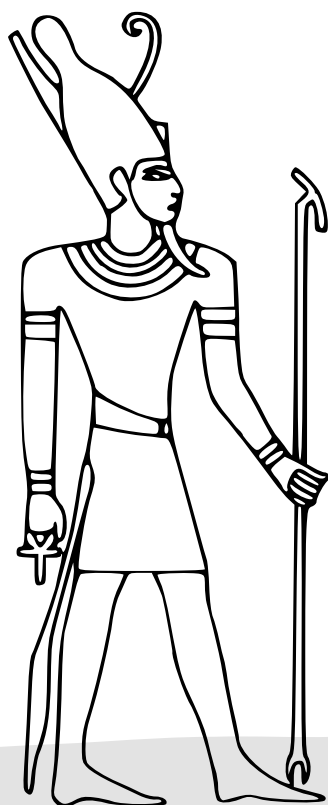
סיכום: לאחר שתשלימו את המשימות בדפי העבודה, עליכם ליצור ולהגיש את משימת הסיכום.

קראו

בפרק ה פס' א-ב קראנו על הפעם הראשונה שבה הלכו משה ואהרון לפרעה. הם אמרו

לפרעה שה' מצווה עליו לשלח ממצרים את עם ישראל כדי שיעבדו את ה' במדבר.

תשובתו של פרעה היתה:

"מי ה' אֲנֹכִי אֲשַׁמַּע בְּקִלּוֹ לְשַׁלַּח אֶת יִשְׂרָאֵל
לֹא יִדְעֵתִי אֶת ה' וְגַם אֶת יִשְׂרָאֵל לֹא אֲשַׁלַּח."

פרעה אמר שהוא לא מכיר את ה' ולא מוכן להקשיב לציווי שלו לשלח את עם ישראל ממצרים.

אחר-כך פרעה הכביד עוד יותר את העבודה הקשה על בני ישראל, לא התרשם כלל מהמופת שהראו לו משה ואהרון (הפיכת מטה אהרון לתנין ובליעת המטות של החרטומים על ידי המטה של אהרון), והמשיך בסירובו לשלח את עם ישראל ממצרים.

אז החלו מכות מצרים.

מכת דם - חלק א

1 השלימו את המילים החסרות:

ה' אמר למשה ללכת אל פרעה _____ ולפגוש אותו על _____ . הוא ציווה על משה לומר לפרעה כך: ה' _____ שלח אותי אליך כדי לומר לך "שֶׁלַח אֶת עַמִּי וַיַּעֲבֹדְנִי בַמִּדְבָּר", אך אתה _____ לדברי ה'.

לכן כעת תראה ותדע מיהו ה' – כאשר יכה המטה שבידי על מי היאור הם יהפכו ל _____ .
כל _____ שביאור ימותו והמצרים לא יוכלו _____ מן היאור.
ועוד אמר ה' למשה שמי שיחזיק את המטה בזמן המכה יהיה _____ אחיו.

מחסן מילים:

אלוהי העברים , שפת היאור , אהרון , בבוקר , דם , לא הקשבת , הדגים , לשתות מים

2 • הקיפו נכון / לא נכון.

• תקנו את המשפטים שאינם נכונים

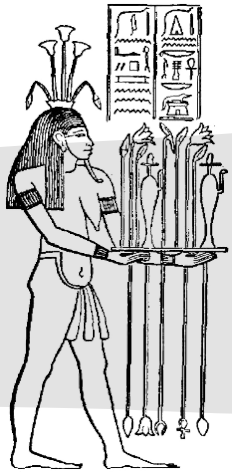
- א. משה עשה את מכת דם לעיני המצרים לבדו. נכון / לא נכון
- ב. כל המים ביאור הפכו לדם. נכון / לא נכון
- ג. מי היאור הריחו טוב לאחר שנהפכו לדם. נכון / לא נכון
- ד. חרטומי מצרים ברחו לאחר שראו שמי היאור הפכו לדם. נכון / לא נכון
- ה. פרעה השתכנע לאחר מכת דם ושיחרר את בני ישראל. נכון / לא נכון
- ו. המצרים חפרו ליד היאור על מנת למצוא מים. נכון / לא נכון

3 א. העתיקו את המילים מפסוק יז שמהן אנו לומדים שהמטרה של מכת דם היתה שפרעה והמצרים ידעו את ה' – כלומר שהם יבינו שה' הוא זה שמחליט ושולט בעולם ושיש להקשיב לדבריו.

ב. לפי פס' כב-כג, האם פרעה הבין שה' הוא זה שמחליט ושולט בעולם ושיש להקשיב לדבריו? הסבירו את דבריכם.

מכת דם - חלק ב

4 א. לדעתכם, מדוע המכה הראשונה שהכה ה' את מצרים היתה דווקא על היאור?

הדת שהאמינו בה במצרים העתיקה כללה אלים רבים. אחד האלים המצריים היה חפי – אל היאור (הוא נקרא גם אל הנילוס, כיוון ש'נילוס' הוא שם אחר של נהר היאור), והמצרים הקדמונים ייחסו ליאור תכונות אלוהיות ועבדו אותו.

ב. לדעתכם, איזה מסר או מסרים ה' רצה להעביר לפרעה ולעם המצרי כאשר הוא פגע ביאור, שנחשב אלוהי וקדוש בדת המצרית?

5 בפס' כב כתוב: "...וַיִּחַזַק לֵב פְּרֹעֶה וְלֹא שָׁמַע אֱלֹהִים

כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר ה'

למה הכוונה לדעתכם במילים: וַיִּחַזַק לֵב פְּרֹעֶה"?

6 תארו: כיצד פגעה מכת דם בחיי היום-יום של המצרים?

מכת דם - משימת סיכום

קראו ושוחחו:

נקודות מבט

כיצד לדעתכם חוו ילד או ילדה או משפחה מצרית את מכת דם? מה הם חשבו? כיצד הם הרגישו? מה הם עשו כדי להתמודד עם הקושי שיצרה המכה בחייהם?

ולעומת זאת, כיצד חוו ילדה או ילד או משפחה מבני ישראל את מכת דם שהתרחשה אצל שכניהם המצרים? מה הם חשבו? כיצד הם הרגישו? כיצד הם התנהגו באותם ימים?

משימת סיכום להגשה:

בעקבות שיחתכם, תארו באופן יצירתי את שני הדברים הבאים (רצוי על דף גדול):

א. תארו את המכה שעליה למדתם באמצעות ציור / הדבקת גזרי נייר / מריחת פלסטלינה או בכל דרך יצירתית אחרת שתבחרו.

ב. ציירו שני קומיקסים או כתבו שני קטעים קצרים משני יומנים המתארים את נקודות המבט של מי שחיו במצרים באותו זמן –

את נקודת המבט של ילד או ילדה או משפחה מצרית,

ומולה את נקודת המבט של ילדה או ילד או משפחה מבני ישראל.

לשון התורה: מילון מילים קשות

- (יד) מָאֵן – סירב
- (טו) יָצָא הַמִּיָּמָה – יצא למי היאור
- וְנִצְבְּתָ לְקִרְאָתוֹ – נעמדת לפניו
- (יח) וְהִדְגָה – וכל הדגים
- וּבָאֵשׁ הִיָּאֵר – ויסריח היאור
- וְנִלְאוּ מִצְרַיִם לְשֵׁתוֹת מַיִם – ולא יוכלו המצרים לשתות ממי היאור
- (כ) וַיִּן אֶת־הַמַּיִם – הכה במטהו את המים
- (כב) בְּלִטְיָהֶם – בדברי הלחש ובקסמים שלהם
- (כג) וְלֹא שָׁת לְבוֹ גַם לְזֹאת – לא התייחס למה שקרה
- (כה) וַיִּמְלֵא שְׁבַעַת יָמִים אֶת־הַיָּאֵר – המכה על היאור נמשכה שבעה ימים

מכת צפרדע - הקדמה

הנחיות לעבודה:

מילון מילים קשות
תמצאו בדף 4

קראו את ההקדמה על מכת צפרדע שבדף זה.

קראו מהחומש: מפרק ז פס' כו עד פרק ח פס' יא.

ענו על המשימות בשני הדפים הבאים.

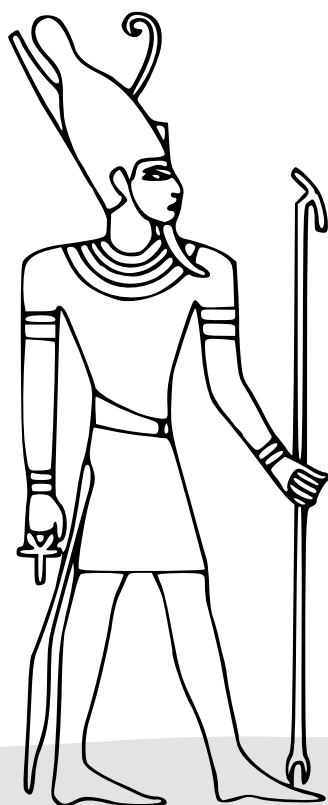
סיכום: לאחר שתשלימו את המשימות בדפי העבודה, עליכם ליצור ולהגיש את משימת הסיכום.

קראו

בפרק ה פס' א-ב קראנו על הפעם הראשונה שבה הלכו משה ואהרון לפרעה. הם אמרו

לפרעה שה' מצווה עליו לשלח ממצרים את עם ישראל כדי שיעבדו את ה' במדבר.

תשובתו של פרעה היתה:

"מי ה' אֲנֹכִי אֲשַׁמַּע בְּקוֹלִי לְשַׁלַּח אֶת יִשְׂרָאֵל
לֹא יִדְעֵתִי אֶת ה' וְגַם אֶת יִשְׂרָאֵל לֹא אֲשַׁלַּח."

פרעה אמר שהוא לא מכיר את ה' ולא מוכן להקשיב לציווי שלו לשלח את עם ישראל ממצרים.

אחר-כך פרעה הכביד עוד יותר את העבודה הקשה על בני ישראל, לא התרשם כלל מהמופת שהראו לו משה ואהרון (הפיכת מטה אהרון לתנין ובליעת המטות של החרטומים על ידי המטה של אהרון), והמשיך בסירובו לשלח את עם ישראל ממצרים.
אז החלו מכות מצרים – דם, צפרדע...

מכת צפרדע - חלק א

1 השלימו את המילים החסרות:

פרק ז פס כו - פרק ח פס' ג:

ה' מצווה את משה ללכת שוב אל _____ ולומר לו: "כֹּה אָמַר ה' שְׁלַח אֶת עַמִּי וַיַּעֲבֹדְנִי", ואם תסרב אביא על כל ארצך מכת _____ . הצפרדעים יהיו בכל מקום במצרים - בביתך ואפילו על _____ , בבתים של כל עמך ואפילו בתוך _____ . ועוד אמר ה' למשה ש _____ אחיו יטה את המטה שלו על _____ שבמצרים, כדי להעלות מהם את הצפרדעים. וכך עשו משה ואהרון, והצפרדעים כיסו את כל _____ . וחרטומי מצרים - הם הראו לפרעה שגם הם יכולים לעשות כמו אהרון, ובאמצעות _____ גם הם העלו צפרדעים מהמים אל היבשה.

מחסן מילים:

אהרון , פרעה , ארץ מצרים , צפרדעים , הנהרות היאורים והאגמים , לחשים וכישופים , המיטה שלך , התנורים וכלי האוכל.

2 • הקיפו נכון / לא נכון.

• תקנו את המשפטים שאינם נכונים.

פרק ח פס' ד-יא:

- פרעה ביקש ממה ואהרון שיתפללו לה' כדי שיסלק את הצפרדעים. נכון / לא נכון
- פרעה הבטיח למשה ואהרון שלאחר הסתלקות הצפרדעים הוא ישלח את עם ישראל ממצרים כדי לזבוח לה'. נכון / לא נכון
- משה שאל את פרעה מתי הוא רוצה שתפסיק מכת הצפרדעים, ופרעה ענה לו שהוא רוצה זאת מיד. נכון / לא נכון
- כדי להפסיק את מכת הצפרדעים משה דפק במטה שלו על האדמה. נכון / לא נכון
- כאשר מתו כל הצפרדעים שהיו ביבשה, הן נערמו בערימות ויצא מהן ריח מסריח. נכון / לא נכון
- לאחר שפסקה מכת צפרדעים פרעה קיים את הבטחתו ושיחרר את עם ישראל. נכון / לא נכון

3 א. לפי אילו מילים בפרק ח פס' ו או פס' ז לומדים שהמטרה של הבאת מכת צפרדע והסרת המכה היתה שפרעה והמצרים ידעו את ה' - כלומר שהם יבינו שה' הוא זה שמחליט ושולט בעולם ושיש להקשיב לדבריו? צטטו.

ב. לפי פרק ח פס' ד ופס' יא, האם מטרת המכה הושגה? האם פרעה הבין שה' הוא זה שמחליט ושולט בעולם ושיש להקשיב לדבריו? הסבירו את דבריכם.

מכת צפרדע - חלק ב

4

א. הדת שהאמינו בה במצרים העתיקה כללה אלים רבים. אחת האלות המצריות נקראה חֶקֶת, והיא

היתה אלת הפריין וההולדה.

הסמל של האלה חֶקֶת היה צפרדע, כפי שניתן לראות בשם שלה בכתב חרטומים:

וכפי שניתן לראות גם באופן שבו היא צויירה פעמים רבות, כאשר בעלת ראש של צפרדע:

ב. חשבו:

במכת צפרדע ה' הראה לפרעה ולמצרים שהוא זה ששולט בצפרדעים (הוא יכול להעלות המוני צפרדעים מן היאור אל היבשה, והוא יכול גם להמית בבת אחת את כל הצפרדעים שהיו ביבשה). לדעתכם, איזה מסר או מסרים ה' רצה להעביר לפרעה ולעם המצרי כאשר הוא עשה כרצונו בצפרדעים – בעל החיים שמסמל את אלת הפריין וההולדה בדת המצרית?

5

בפס' יא נאמר על פרעה: "... וְהִכָּבֵד אֶת לְבוֹ וְלֹא שָׁמַע

אֱלֹהִים כְּאֲשֶׁר דָּבַר ה'."

הסבירו למה הכוונה לדעתכם במילים "וְהִכָּבֵד אֶת לְבוֹ".

6

שוחחו ותארו: כיצד פגעה מכת צפרדע בחיי היום-יום של המצרים? (חשבו על המראות, הקולות והריחות שקשורים במכה זו).

מכת צפרדע - משימת סיכום

קראו ושוחחו:

נקודות מבט

כיצד לדעתכם חוו ילד או ילדה או משפחה מצרית את מכת צפרדע? מה הם חשבו? כיצד הם הרגישו? מה הם עשו כדי להתמודד עם הקושי שיצרה המכה בחייהם?

ולעומת זאת, כיצד חוו ילדה או ילד או משפחה מבני ישראל את מכת צפרדע שהתרחשה אצל שכניהם המצרים? מה הם חשבו? כיצד הם הרגישו? כיצד הם התנהגו באותם ימים?

משימת סיכום להגשה:

בעקבות שיחתכם, תארו באופן יצירתי את שני הדברים הבאים (רצוי על דף גדול):

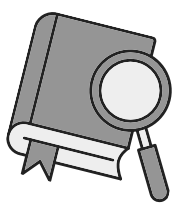
א. תארו את המכה שעליה למדתם באמצעות ציור / הדבקת גזרי נייר / מריחת פלסטלינה או בכל דרך יצירתית אחרת שתבחרו.

ב. ציירו שני קומיקסים או כתבו שני קטעים קצרים משני יומנים המתארים את נקודות המבט של מי שחיו במצרים באותו זמן –

את נקודת המבט של ילד או ילדה או משפחה מצרית,

ומולה את נקודת המבט של ילד או משפחה מבני ישראל.

לשון התורה: מילון מילים קשות

פרק ז	פרק ח
• (כז) מָאֵן – מסרב	• (ב) וַיֵּט – והרים
• נִגַּף אֶת כָּל גְּבוּלָךְ – מכה את כל ארצך	• וַתִּכַּס – והיא כיסתה
• (כח) וַשְׂרָץ – ויתמלא	• (ג) בְּלִטְיָהֶם – באמצעות דברי הלחש והקוסמות שלהם
• וּבְמִשְׁאָרוֹתֶיךָ – וגם בכלים שבהם שמים את הבצק	• (ד) הֶעֱתִירוּ – התפללו
• (כט) וּבִכָּה – ובך	• (ה) הִתְפָּאֵר עָלַי – בחר (על-פי 'עולם התנ"ך')
	• לְמַתִּי אֶעֱתִיר לָךְ – כשתרצה, אתפלל עבורך
	• (ו) חֲמָרָם חֲמָרָם – ערימות ערימות
	• וַתִּבְאֵשׁ הָאָרֶץ – הסריחה הארץ (מריח הרקבון של הצפרדעים המתות)
	• (יא) כִּי הִיְתָה הָרֹחַה – שהיתה הקלה

מכת כינים - הקדמה

הנחיות לעבודה:

מילון מילים קשות
תמצאו בדף 4

קראו את ההקדמה על מכת כינים שבדף זה.

קראו מהחומש: קראו פרק ח פס' יב-טו.

ענו על המשימות בשני הדפים הבאים.

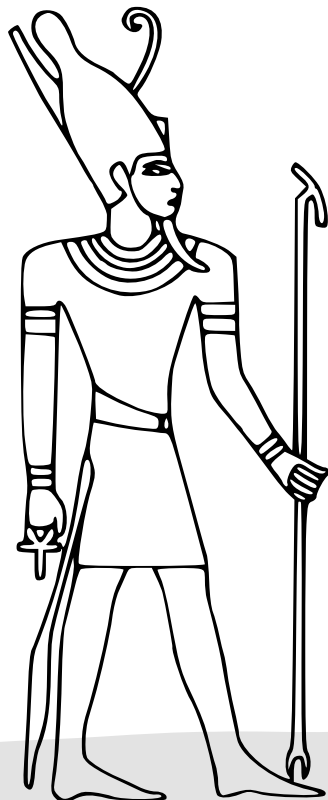
סיכום: לאחר שתשלימו את המשימות בדפי העבודה, עליכם ליצור ולהגיש את משימת הסיכום.

קראו

בפרק ה פס' א-ב קראנו על הפעם הראשונה שבה הלכו משה ואהרון לפרעה. הם אמרו

לפרעה שה' מצווה עליו לשלח ממצרים את עם ישראל כדי שיעבדו את ה' במדבר.

תשובתו של פרעה היתה:

"מי ה' אֲנֹכִי אֲשַׁמַּע בְּקִלּוֹ לְשַׁלַּח אֶת יִשְׂרָאֵל
לֹא יִדְעֵתִי אֶת ה' וְגַם אֶת יִשְׂרָאֵל לֹא אֲשַׁלַּח."

פרעה אמר שהוא לא מכיר את ה' ולא מוכן להקשיב לציווי שלו לשלח את עם ישראל ממצרים.

אחר-כך פרעה הכביד עוד יותר את העבודה הקשה על בני ישראל, לא התרשם כלל מהמופת שהראו לו משה ואהרון (הפיכת מטה אהרון לתנין ובליעת המטות של החרטומים על ידי המטה של אהרון), והמשיך בסירובו לשלח את עם ישראל ממצרים. אז החלו מכות מצרים – דם, צפרדע, כינים...

עבודה בקבוצות - עשר המכות

מכת כינים - חלק א

1 השלימו את המילים החסרות:

פרק ח פס' יב-טו:

ה' ציווה על משה לומר ל _____ אחיו שיכה עם המטה שלו את _____, והעפר יהיה ל _____ בכל ארץ מצרים. וכך עשו משה ואהרון, והכינים פגעו _____ בכל מצרים. גם _____ ניסו להוציא כינים מהעפר באמצעות הלחשים והכישופים שלהם, אך הם _____ (זאת בניגוד למכות הקודמות, מכת דם ומכת צפרדע, שבהן החרטומים הצליחו לעשות כמו משה ואהרון). החרטומים אמרו ל _____ שמכה זו – מכת כינים – היא _____, אך פרעה חיזק את לבו ולא הקשיב להם.

מחסן מילים:

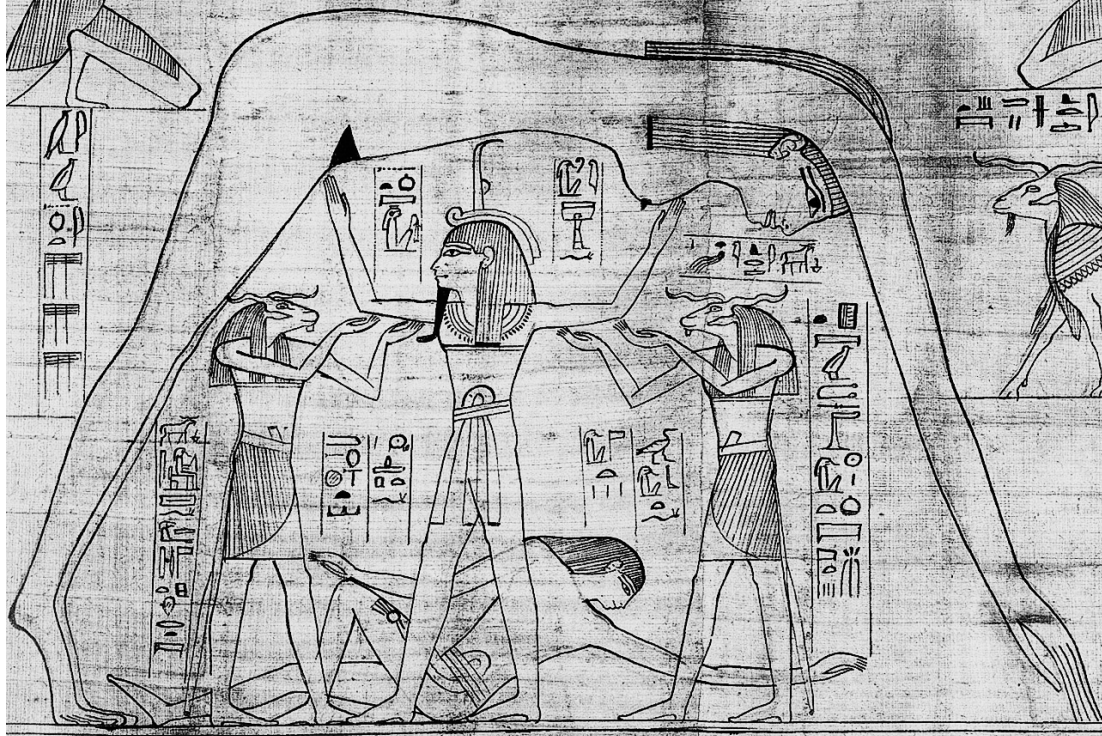
החרטומים, עפר הארץ, לא הצליחו, אהרון, פרעה, מעשה של אלוהים, באנשים ובבהמות, כינים.

2 ה' אמר למשה (לפני שהתחילו המכות, בפרק ז פס' א-ה) שכאשר הוא יביא על מצרים מכות, פרעה וכל המצרים ידעו את ה' – כלומר שהם יבינו שה' הוא זה שמחליט ושולט בעולם ושיש להקשיב לדבריו. לפי פרק ח פס' טו, האם פרעה והמצרים הבינו לאחר מכת כינים (המכה השלישית כבר) שה' הוא זה שמחליט ושולט בעולם ושיש להקשיב לדבריו? הסבירו את דבריכם.

מכת כינים - חלק ב

3

הדת שהאמינו בה במצרים העתיקה כללה אלים רבים. אחד האלים המצריים היה גֶב – אל האדמה.

בציור מצרי קדום אפשר לראות כיצד דמיינו לעצמם המצרים הקדמונים את האל גֶב: במרכז הציור עומד אל האוויר שו, ובעזרתם של אלים נוספים משני צדדיו הוא אווז באלת השמיים נות. מתחתם שוכב אל האדמה גֶב.

לדעתכם, איזה מסר או מסרים ה' רצה להעביר לפרעה ולעם המצרי כאשר הוא ציווה על משה ואהרן להכות את האדמה ושעפר הארץ יהיה לכינים, וזאת במיוחד בשעה שהמצרים האמינו בקיומו של אל האדמה גֶב ("...וַיִּךְ אֶת עֵפֶר הָאָרֶץ וַתְּהִי הַכִּנָּם בְּאֲדָם וּבַבְּהֵמָה כֹּל עֵפֶר הָאָרֶץ הָיָה כְּנִים בְּכָל אֶרֶץ מִצְרָיִם" פרק ח פס' יג)?

4

בפס' טו כתוב: "וַיֹּאמְרוּ הַחֲרָטָמִם אֶל פְּרֹעֹה אֶצְבַּע אֱלֹהִים הוּא וַיַּחֲזֵק לֵב פְּרֹעֹה וְלֹא שָׁמַע אֱלֹהִים כְּאֲשֶׁר דִּבֶּר ה'".

הסבירו למה הכוונה לדעתכם במילים "וַיַּחֲזֵק לֵב פְּרֹעֹה".

5

שוחח ותארו: כיצד פגעה מכת כינים בחיי היום-יום של המצרים? (חשבו על כך שהכינים פגעו בכל מצרי ומצרייה, מהזקנים ועד לתינוקות, וגם הבהמות של המצרים נפגעו מהכינים).

מכת כינים - משימת סיכום

קראו ושוחחו:

נקודות מבט

כיצד לדעתכם חוו ילד או ילדה או משפחה מצרית את מכת כינים? מה הם חשבו? כיצד הם הרגישו? מה הם עשו כדי להתמודד עם הקושי שיצרה המכה בחייהם?

ולעומת זאת, כיצד חוו ילדה או ילד או משפחה מבני ישראל את מכת כינים שהתרחשה אצל שכניהם המצרים? מה הם חשבו? כיצד הם הרגישו? כיצד הם התנהגו באותם ימים?

משימת סיכום להגשה:

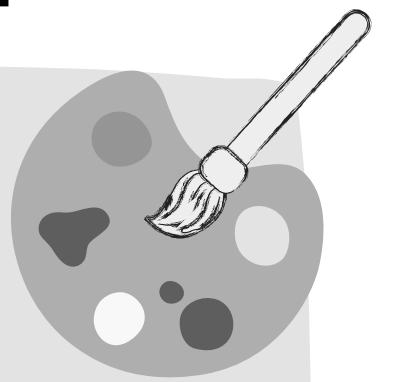
בעקבות שיחתכם, תארו באופן יצירתי את שני הדברים הבאים (רצוי על דף גדול):

א. תארו את המכה שעליה למדתם באמצעות ציור / הדבקת גזרי נייר / מריחת פלסטלינה או בכל דרך יצירתית אחרת שתבחרו.

ב. ציירו שני קומיקסים או כתבו שני קטעים קצרים משני יומנים המתארים את נקודות המבט של מי שחיו במצרים באותו זמן –

את נקודת המבט של ילד או ילדה או משפחה מצרית,

ומולה את נקודת המבט של ילדה או ילד או משפחה מבני ישראל.

לשון התורה: מילון מילים קשות

- (יב) נָטָה אֶת מִטָּךְ – הפנה את המטה שלך
- וְהָךְ – והכה
- (יג) וַיִּט – והפנה
- (יד) בָּלְטִיהֶם – בדברי הלחש ובקסמים שלהם
- (טו) אֶצְבַּע אֱלֹהִים הוּא – המכה היא מעשה של אלוהים שעשה אותה באמצעות אצבעו

מכת ערוב - הקדמה

הנחיות לעבודה:

מילון מילים קשות
תמצאו בדף 4

קראו את ההקדמה על מכת ערוב שבדף זה.

קראו מהחומש: פרק ח פס' טז-כח.

ענו על המשימות בשני הדפים הבאים.

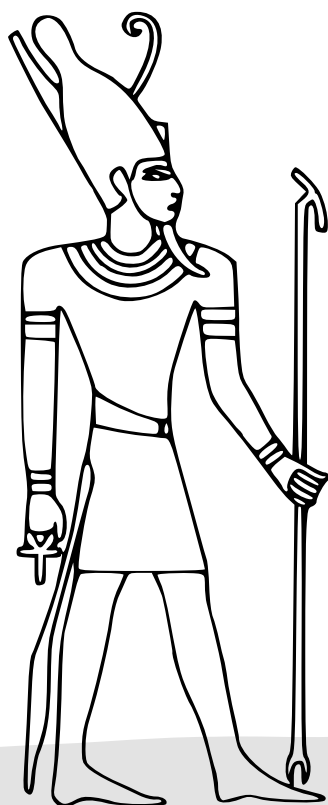
סיכום: לאחר שתשלימו את המשימות בדפי העבודה, עליכם ליצור ולהגיש את משימת הסיכום.

קראו

בפרק ה פס' א-ב קראנו על הפעם הראשונה שבה הלכו משה ואהרון לפרעה. הם אמרו

לפרעה שה' מצווה עליו לשלח ממצרים את עם ישראל כדי שיעבדו את ה' במדבר.

תשובתו של פרעה היתה:

"מי ה' אֲנֹכִי אֲשַׁמַּע בְּקִלּוֹ לְשַׁלַּח אֶת יִשְׂרָאֵל
לֹא יִדְעֵתִי אֶת ה' וְגַם אֶת יִשְׂרָאֵל לֹא אֲשַׁלַּח."

פרעה אמר שהוא לא מכיר את ה' ולא מוכן להקשיב לציווי שלו לשלח את עם ישראל ממצרים.

אחר-כך פרעה הכביד עוד יותר את העבודה הקשה על בני ישראל, לא התרשם כלל מהמופת שהראו לו משה ואהרון (הפיכת מטה אהרון לתנין ובליעת המטות של החרטומים על ידי המטה של אהרון), והמשיך בסירובו לשלח את עם ישראל ממצרים. אז החלו מכות מצרים. דם, צפרדע, כינים, ערוב...

מכת ערוב - חלק א

1 השלימו את המילים החסרות:

ה' ציווה על משה ללכת אל _____, לפגוש אותו כאשר הוא הולך אל היאור ולומר לו:
 _____ שֶׁלַח עַמִּי וַיַּעֲבֹדְנִי. ואם אתה _____ לשלוח את עם ישראל ממצרים, אני אביא
 עליך את ה' _____ . הוא יפגע בך, בעבדים שלך, בעם שלך ובבתים שלך. ואני _____ את ארץ
 _____, שם נמצא עמי - _____, ושם לא יהיה הערוב.
 וכך עשה ה', והמונים רבים של ערוב היו בכל ארץ מצרים והם _____ את כל הארץ.

מחסן מילים:

תסרב, גושן, פרעה, עם ישראל, כֹּה אָמַר ה', אבדיל לטובה, השחיתו, ערוב.

2 • הקיפו נכון / לא נכון.

• תקנו את המשפטים שאינם נכונים.

- א. פרעה אמר למשה ואהרון שעם ישראל יכולים לזבוח לה' בארץ מצרים. נכון / לא נכון
- ב. משה הסכים להצעה שהציע פרעה שעם ישראל יזבח לה' בארץ מצרים. נכון / לא נכון
- ג. פרעה הרשה לעם ישראל ללכת לזבוח במדבר במקום רחוק מארץ מצרים. נכון / לא נכון
- ד. פרעה ביקש ממשה ואהרון שיתפללו עבורו (כדי שתפסק מכת הערוב). נכון / לא נכון
- ה. משה היה מוכן להתפלל לה' שתפסק מכת הערוב, אך הוא הזהיר את פרעה שלא יחזור בו מהסכמתו לשחרר את עם ישראל. נכון / לא נכון
- ו. לאחר שה' הפסיק את מכת הערוב פרעה שיחרר ממצרים את עם ישראל. נכון / לא נכון

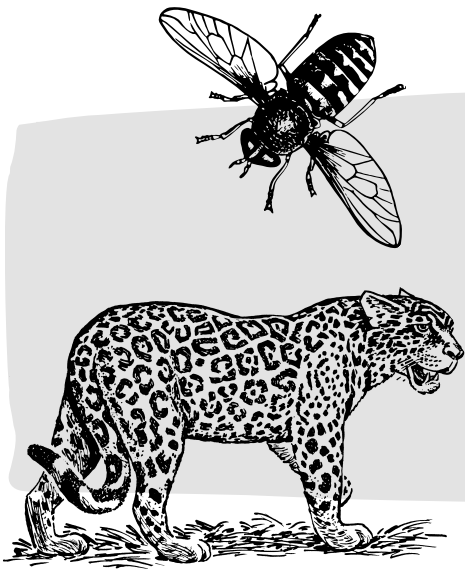
3 א. לפי אילו מילים בפרק ח פס' יח אנו לומדים שהמטרה של הבאת מכת ערוב היתה שפרעה והמצרים ידעו את ה' - כלומר שהם יבינו שה' הוא זה שמחליט ושולט בעולם ושיש להקשיב לדבריו? צטטו.

ב. לפי פרק ח פס' כד ופס' כח, האם מטרת המכה הושגה? האם פרעה הבין שה' הוא זה שמחליט ושולט בעולם ושיש להקשיב לדבריו? הסבירו את דבריכם.

מכת ערוב - חלק ב

4

א. פרק ח פס' יז: "כי אם אינך משלח את עמי הנני משליח בך ובעבדיך ובעמך ובבתיך את הערב ומלאו בתי מצרים את הערב וגם האדמה אשר הם עליה".

מהו בעצם הערוב? חלק מפרשני התורה פירשו שהערוב היה מינים רבים של חיות טורפות – כגון אריות, דובים, נמרים וזאבים. לעומתם פרשנים אחרים אמרו שהערוב היה מיני שרצים מעופפים (שרצים הם בעלי חיים קטנטנים המתרבים במהירות) – כגון זבובים ויתושים ארסיים.

מה אתם חושבים – מה היה הערוב? האם אתם תומכים באחד הפירושים שקראתם או שאולי יש לכם פירוש משלכם להציע?

5

בפס' כח כתוב: "ויכבד פרעה את לבו גם בפעם הזאת ולא שלח את העם"

“

למה הכוונה לדעתכם במילים "ויכבד פרעה את לבו"?

6

שוחחו ותארו: כיצד פגעה מכת ערוב בחיי היום-יום של המצרים?

מכת ערוב - משימת סיכום

קראו ושוחחו:

נקודות מבט

כיצד לדעתכם חוו ילד או ילדה או משפחה מצרית את מכת ערוב? מה הם חשבו? כיצד הם הרגישו? מה הם עשו כדי להתמודד עם הקושי שיצרה המכה בחייהם?

ולעומת זאת, כיצד חוו ילדה או ילד או משפחה מבני ישראל את מכת ערוב שהתרחשה אצל שכניהם המצרים? מה הם חשבו? כיצד הם הרגישו? כיצד הם התנהגו באותם ימים?

משימת סיכום להגשה:

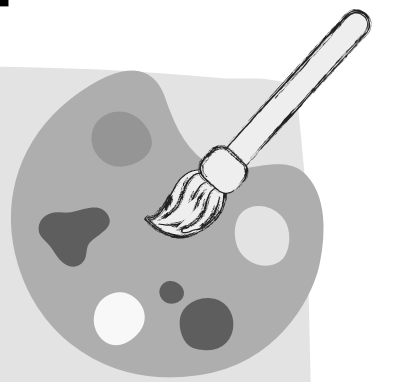
בעקבות שיחתכם, תארו באופן יצירתי את שני הדברים הבאים (רצוי על דף גדול):

א. תארו את המכה שעליה למדתם באמצעות ציור / הדבקת גזרי נייר / מריחת פלסטלינה או בכל דרך יצירתית אחרת שתבחרו.

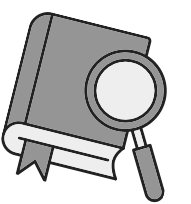
ב. ציירו שני קומיקסים או כתבו שני קטעים קצרים משני יומנים המתארים את נקודות המבט של מי שחיו במצרים באותו זמן –

את נקודת המבט של ילד או ילדה או משפחה מצרית,

ומולה את נקודת המבט של ילד או משפחה מבני ישראל.

לשון התורה: מילון מילים קשות

- (טז) יוצא המימה – יצא אל מי היאור
- (יז) משליח – שולח ומגרה אותם להתנפל
- הערב – חיות טורפות או ארסיות
- (יח) והפליתי – אבדיל לטובה
- לבלתי היות שם – שלא יהיה שם
- למען – כדי ש
- (יט) פדת – אעשה הבדל (כך שעם ישראל ינצלו מן הערוב)
- האת – המכה
- (כ) ערב כבד – המונים רבים של ערוב
- תשחת – נהרסה
- מפני הערב – בגלל הערוב
- (כא) זבחו – הקריבו קרבנות
- (כב) כי תועבת מצרים נזבח – אנו עומדים לזבוח לה' אלוהינו בהמות שלפי דת המצרים אסור לזבוח אותן
- הן נזבח את תועבת מצרים לעיניהם ולא יסקלנו – האם יתכן שנזבח לעיני המצרים את הבהמות שאסור לזבוח לפי דתם, והמצרים לא יסקלו אותנו (כלומר לא ירצו להרוג אותנו)?!
- (כד) אנכי – אני
- העתירו בעדי – התפללו עבורי
- (כה) וקר – ויפסיק
- אל יסף פרעה התל – לא ימשיך פרעה לחזור בו מהבטחתו

מכת דבר - הקדמה

הנחיות לעבודה:

מילון מילים קשות
תמצאו בדף 4

קראו את ההקדמה על מכת דבר שבדף זה.

קראו מהחומש: פרק ט פס' א-ז.

ענו על המשימות בשני הדפים הבאים.

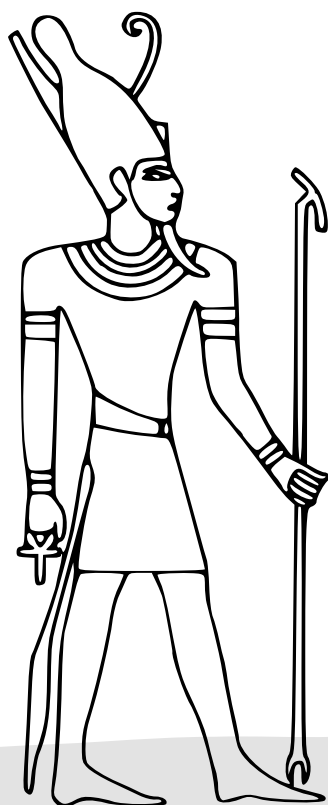
סיכום: לאחר שתשלימו את המשימות בדפי העבודה, עליכם ליצור ולהגיש את משימת הסיכום.

קראו

בפרק ה פס' א-ב קראנו על הפעם הראשונה שבה הלכו משה ואהרון לפרעה. הם אמרו

לפרעה שה' מצווה עליו לשלח ממצרים את עם ישראל כדי שיעבדו את ה' במדבר.

תשובתו של פרעה היתה:

"מי ה' אֲנֹכִי אֲשַׁמֵּעַ בְּקִלּוֹ לְשַׁלַּח אֶת יִשְׂרָאֵל
לֹא יִדְעֵתִי אֶת ה' וְגַם אֶת יִשְׂרָאֵל לֹא אֲשַׁלַּח."

פרעה אמר שהוא לא מכיר את ה' ולא מוכן להקשיב לציווי שלו לשלח את עם ישראל ממצרים.

אחר-כך פרעה הכביד עוד יותר את העבודה הקשה על בני ישראל, לא התרשם כלל מהמופת שהראו לו משה ואהרון (הפיכת מטה אהרון לתנין ובליעת המטות של החרטומים על ידי המטה של אהרון), והמשיך בסירובו לשלח את עם ישראל ממצרים. אז החלו מכות מצרים. דם, צפרדע, כינים, ערוב, דבר...

מכת דבר - חלק א

1 השלימו את המילים החסרות:

ה' אמר למשה ללכת אל _____ ולומר לו שה' אלוהי העברים מצווה עליו:
 "שֶׁלַח אֶת עַמִּי וַיַּעֲבֹדְנִי", ואם תסרב לשלוח את עם ישראל ממצרים ותמשיך להחזיק אותם כעבדיך, אז _____ תפגע
 במקנה של המצרים אשר יהיה בשדה. ה' יביא מכת _____ שתמית את הסוסים, החמורים, _____, הבקר
 והצאן של המצרים. ועוד משהו תראה שה' יעשה – הוא _____ בין המקנה ששייך לעם ישראל למקנה ששייך
 למצרים, ולבני ישראל _____ אפילו בהמה אחת. וכך עשה ה' _____ . ופרעה שלח שליח שסיפר
 לו שבאמת לא מתה אף בהמה _____ . אך גם מכה זו, המכה החמישית, לא גרמה לפרעה לוותר על
 עמדתו. פרעה המשיך להכביד את לבו והוא _____ את עם ישראל ממצרים.

מחסן מילים:

דבר, למחרת, פרעה, לא שיחרר, יד ה', לא תמות, ממקנה ישראל, הגמלים, יבדיל.

2 א. לפי אילו מילים בפס' ג ובפס' ד אנו לומדים שהמטרה של הבאת מכת דבר היתה שפרעה והמצרים ידעו את ה' –
 כלומר שהם יבינו שה' הוא זה שמחליט ושולט בעולם ושיש להקשיב לדבריו? צטטו.

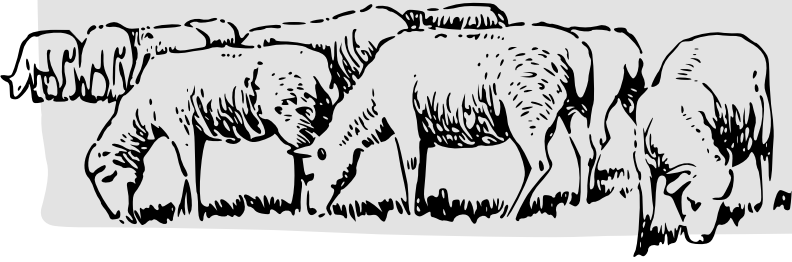
ב. לפי פס' ז, האם מטרת המכה הושגה? האם פרעה הבין שה' הוא זה שמחליט ושולט בעולם ושיש להקשיב לדבריו?
 הסבירו את דבריכם.

מכת דבר - חלק ב

3

א. פרק ט פס' ו:

"וַיַּעַשׂ ה' אֶת הַדָּבָר הַזֶּה מִמַּחֲרַת וַיָּמָת כָּל מִקְנֵה מִצְרַיִם וּמִמִּקְנֵה בְנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא מֵת אֶחָד."

לדעתכם, מדוע היה חשוב שפרעה יראה לא רק שכל המקנה של המצרים מת, אלא גם שמקנה בני ישראל לא מתה אפילו בהמה אחת?

4

בפס' ז כתוב: "וַיִּכְבַּד לֵב פְּרֹעֹה וְלֹא שָׁלַח אֶת הָעֶם"

“

”

למה הכוונה לדעתכם במילים "וַיִּכְבַּד לֵב פְּרֹעֹה"?

5

שוחחו ותארו: כיצד פגעה מכת דבר בחיי היום-יום של המצרים? (זכרו שהבהמות שגידלו בני האדם בעבר הרחוק שימשו לדברים רבים – כגון רתימת בעלי חיים למחרשות לשם חרישת השדות, חליבת צאן ובקר לשם שתיית חלב, שימוש בצמר, בפרווה ובעור של חיות להכנת בגדים ונעליים, שחיטת החיות לצורך אכילת בשרן ועוד).

מכת דבר- משימת סיכום

קראו ושוחחו:

נקודות מבט

כיצד לדעתכם חוו ילד או ילדה או משפחה מצרית את מכת דבר? מה הם חשבו? כיצד הם הרגישו? מה הם עשו כדי להתמודד עם הקושי שיצרה המכה בחייהם?

ולעומת זאת, כיצד חוו ילדה או ילד או משפחה מבני ישראל את מכת דבר שהתרחשה אצל שכניהם המצרים? מה הם חשבו? כיצד הם הרגישו? כיצד הם התנהגו באותם ימים?

משימת סיכום להגשה:

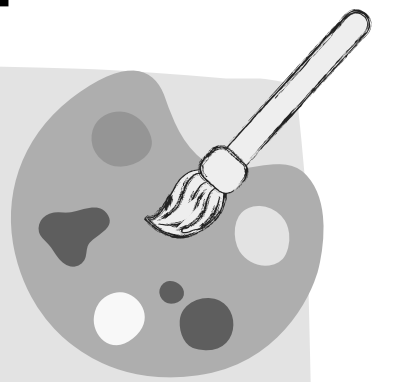
בעקבות שיחתכם, תארו באופן יצירתי את שני הדברים הבאים (רצוי על דף גדול):

א. תארו את המכה שעליה למדתם באמצעות ציור / הדבקת גזרי נייר / מריחת פלסטלינה או בכל דרך יצירתית אחרת שתבחרו.

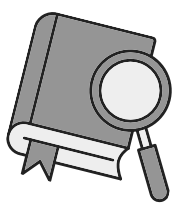
ב. ציירו שני קומיקסים או כתבו שני קטעים קצרים משני יומנים המתארים את נקודות המבט של מי שחיו במצרים באותו זמן –

את נקודת המבט של ילד או ילדה או משפחה מצרית,

ומולה את נקודת המבט של ילדה או ילד או משפחה מבני ישראל.

לשון התורה: מילון מילים קשות

- (ב) מָאֵן – מסרב
- וְעוֹדָהּ מִחֲזִיק בָּם – ואתה ממשיך להחזיק אותם (את עם ישראל) כעבדים שלך
- (ג) הוֹיָה בְּמִקְנֶה אֲשֶׁר בְּשׂוּדָה – תהיה במקנה שלך, כלומר יד ה' תרד ותכה בכל הבהמות שהמצרים מגדלים ושיהיו בשדה
- דָּבַר כְּבֶד מְאֹד – מגפה, מחלה קשה שתפגע בבהמות שמגדלים המצרים ותמית אותם
- (ד) וְהִפְלָה – והבדיל
- מִקְנֵה יִשְׂרָאֵל – הבהמות שמגדלים עם ישראל
- מִקְנֵה מִצְרַיִם – הבהמות שמגדלים המצרים
- (ה) וַיִּשְׂם ה' מוֹעֵד – וה' קבע זמן

מכת שחין - הקדמה

הנחיות לעבודה:

מילון מילים קשות
תמצאו בדף 4

קראו את ההקדמה על המכות בדף זה.

קראו מהחומש: פרק ט פס' ח-יב.

ענו על המשימות בשני הדפים הבאים.

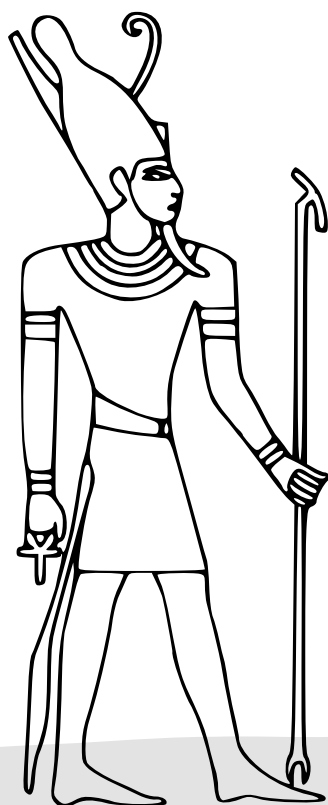
סיכום: לאחר שתשלימו את המשימות בדפי העבודה, עליכם ליצור ולהגיש את משימת הסיכום.

קראו

בפרק ה פס' א-ב קראנו על הפעם הראשונה שבה הלכו משה ואהרון לפרעה. הם אמרו

לפרעה שה' מצווה עליו לשלח ממצרים את עם ישראל כדי שיעבדו את ה' במדבר.

תשובתו של פרעה היתה:

"מי ה' אֲנֹכִי אֲשַׁמַּע בְּקִלּוֹ לְשַׁלַּח אֶת יִשְׂרָאֵל
לֹא יִדְעֵתִי אֶת ה' וְגַם אֶת יִשְׂרָאֵל לֹא אֲשַׁלַּח."

פרעה אמר שהוא לא מכיר את ה' ולא מוכן להקשיב לציווי שלו לשלח את עם ישראל ממצרים.

אחר-כך פרעה הכביד עוד יותר את העבודה הקשה על בני ישראל, לא התרשם כלל מהמופת שהראו לו משה ואהרון (הפיכת מטה אהרון לתנין ובליעת המטות של החרטומים על ידי המטה של אהרון), והמשיך בסירובו לשלח את עם ישראל ממצרים. אז החלו מכות מצרים. דם, צפרדע, כינים, ערוב, דבר, שחין...

מכת שחין - חלק א

1

• הקיפו נכון / לא נכון.

• תקנו את המשפטים שאינם נכונים

א. ה' ציווה על משה ואהרון לקחת פיח כבשן ולפזר אותו על האדמה. נכון / לא נכון

ב. פרעה ראה במו עיניו את משה זורק את פיח הכבשן. נכון / לא נכון

ג. פיח הכבשן הפך לאבק, וכאשר הוא נגע בעורם של בני אדם הוא הפך למחלת שחין. נכון / לא נכון

ד. השחין פגע גם במצרים וגם בבהמות שלהם. נכון / לא נכון

ה. חרטומי מצרים עשו כישוף שבזכותו הם לא נפגעו מהשחין. נכון / לא נכון

ו. לאחר מכת שחין פרעה הסכים לשחר את עם ישראל ממצרים. נכון / לא נכון

שאלת אתגר:

בכל חמש המכות שהביא ה' על מצרים עד מכת שחין סיפרה התורה שפרעה חיזק את לבו או הכביד את לבו – מעצמו. כלומר פרעה בחר והחליט בעצמו לחזק את לבו ולא לשחרר את בני ישראל ממצרים.

לעומת זאת, במכת שחין מסופר בפעם הראשונה שה' הוא זה שמחזק את לב פרעה ולכן פרעה לא משחרר את בני ישראל. כלומר שפרעה כבר אינו חופשי בעניין זה, ואין לו יותר את החירות להחליט בעצמו האם לשחרר או לא לשחרר את בני ישראל ממצרים.

א. לדעתכם, מדוע בשלב זה (אחרי חמש מכות) ה' חיזק את לב פרעה ומנע ממנו להחליט באופן חופשי אם לשחרר או לא לשחרר את בני ישראל ממצרים?

ב. מה אתם חושבים על כך שה' מנע מפרעה לבחור ולהחליט באופן חופשי (דבר שהוביל לעוד ועוד מכות קשות על מצרים)?

מכת שחין - חלק ב

2

בפס' ח' מצווה ה' את משה לזרוק את פיח הכבשן לשמיים לעיני פרעה – כלומר שפרעה יראה זאת בעצמו.

לדעתכם, מדוע ה' רצה שפרעה יראה בעצמו שפיח הכבשן שנזרק לשמיים הופך לאבק וגורם למחלת השחין במצרים?

3

בפס' יב כתוב: "וַיַּחֲזֶק ה' אֶת לֵב פַּרְעֹה וְלֹא שָׁמַע אֲלֵהֶם".

“

-למה הכוונה לדעתכם במילים "וַיַּחֲזֶק ה' אֶת לֵב פַּרְעֹה" ?

4

שוחחו ותארו: כיצד פגעה מכת השחין בחיי היום-יום של המצרים? (חשבו על כך שכל מצרי ומצרייה, מהזקנים ועד לתינוקות, היו נגועים בשחין, וגם הבהמות של המצרים היו נגועות בשחין).

מכת שחין - משימת

סיכום

קראו ושוחחו:

נקודות מבט

כיצד לדעתכם חוו ילד או ילדה או משפחה מצרית את מכת שחין? מה הם חשבו? כיצד הם הרגישו? מה הם עשו כדי להתמודד עם הקושי שיצרה המכה בחייהם?

ולעומת זאת, כיצד חוו ילדה או ילד או משפחה מבני ישראל את מכת שחין שהתרחשה אצל שכניהם המצרים? מה הם חשבו? כיצד הם הרגישו? כיצד הם התנהגו באותם ימים?

משימת סיכום להגשה:

בעקבות שיחתכם, תארו באופן יצירתי את שני הדברים הבאים (רצוי על דף גדול):

א. תארו את המכה שעליה למדתם באמצעות ציור / הדבקת גזרי נייר / מריחת פלסטלינה או בכל דרך יצירתית אחרת שתבחרו.

ב. ציירו שני קומיקסים או כתבו שני קטעים קצרים משני יומנים המתארים את נקודות המבט של מי שחיו במצרים באותו זמן –

את נקודת המבט של ילד או ילדה או משפחה מצרית,

ומולה את נקודת המבט של ילד או משפחה מבני ישראל.

לשון התורה: מילון מילים קשות

- (ח) חִפְּיָיִכֶם – החופן שלכם. חופן הוא כמות שאפשר להחזיק בתוך כף יד קמוצה (כף יד סגורה).
- פִּיחַ כְּבֶשֶׂן – כבשן הוא תנור שיש לו אש חזקה ועשן רב. פיח של הכבשן הוא האפר השחור הדק שעולה בעשן הכבשן, ואחר כך יורד ונדבק על קירות הכבשן מבפנים או על דברים קרובים לכבשן מבחוץ.
- וזָרְקוּ – זרוק אותו (את הפיח)
- הַשְּׂמִימָה – לשמיים
- (ט) לִשְׁחִין פֶּרֶחַ אֲבַעְבָּעֶת – מחלה שבה עור הגוף נעשה חם ומתפתחות עליו בועות. (מקובל לחשוב שהשחין הוא מחלת עור שגורמת לגירודים ולאי נעימות רבה למי שחולה בה).

מכת ברד - הקדמה

הנחיות לעבודה:

מילון מילים קשות
תמצאו בדף 4

קראו את ההקדמה על המכות בדף זה.

קראו את הפסוקים בעמוד הבא.

ענו על המשימות בדפים הבאים.

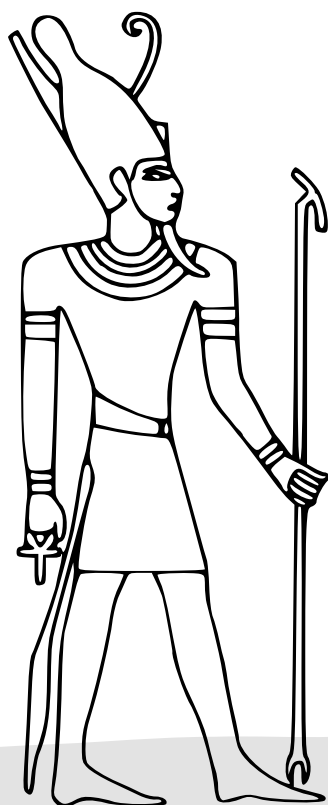
סיכום: לאחר שתשלימו את המשימות בדפי העבודה, עליכם ליצור ולהגיש את משימת הסיכום.

קראו

בפרק ה פס' א-ב קראנו על הפעם הראשונה שבה הלכו משה ואהרון לפרעה. הם אמרו

לפרעה שה' מצווה עליו לשלח ממצרים את עם ישראל כדי שיעבדו את ה' במדבר.

תשובתו של פרעה היתה:

"מי ה' אֲנֹכִי אֲשַׁמַּע בְּקִלּוֹ לְשַׁלַּח אֶת יִשְׂרָאֵל
לֹא יִדְעֵתִי אֶת ה' וְגַם אֶת יִשְׂרָאֵל לֹא אֲשַׁלַּח."

פרעה אמר שהוא לא מכיר את ה' ולא מוכן להקשיב לציווי שלו לשלח את עם ישראל ממצרים.

אחר-כך פרעה הכביד עוד יותר את העבודה הקשה על בני ישראל, לא התרשם כלל מהמופת שהראו לו משה ואהרון (הפיכת מטה אהרון לתנין ובליעת המטות של החרטומים על ידי המטה של אהרון), והמשיך בסירובו לשלח את עם ישראל ממצרים. אז החלו מכות מצרים. דם, צפרדע, כינים, ערוב, דבר, שחין, ברד...

מכת ברד - חלק א

1

לפניכם הפסוקים המתארים את מכת ברד. הפסוקים מחולקים לארבעה חלקים. התאימו לכל חלק את המשפט המתאים לו מבין המשפטים הבאים:

חלק ראשון – פס' יג-יט:

יג ויאמר י-ה-ו-ה אל משה השכם בבקר והתיצב לפני פרעה ואמרת אליו כה אמר ה' אלהי העברים שלח את עמי ויעבדני. יד כי בפעם הזאת אני שלח את כל מגפתי אל לבך ובעבדיך ובעמך בעבור תדע כי אין כמני בכל הארץ.

... יז עודך מסתולל בעמי לבלתי שלחם. יח הנני ממטיר כעת מחר ברד כבד מאד אשר לא היה כמוהו במצרים למן היום הוֹסְדָה ועד עתה. יט ועתה שלח העז את מקנך ואת כל אשר לך בשדה, כל האדם והבהמה אשר ימצא בשדה ולא יאסף הביתה וירד עליהם הברד ומתו.

פרעה מבקש ממשה ואהרון שיתפללו לה' להפסקת הברד, ומבטיח לשחרר את עם ישראל ממצרים לאחר שתיפסק המכה.

חלק שני – פס' כב-כו:

כב ויאמר ה' אל משה נטה את ידך על השמים ויהי ברד בכל ארץ מצרים על האדם ועל הבהמה ועל כל עשב השדה בארץ מצרים. כג ויט משה את מטהו על השמים וי-ה-ו-ה נתן קלף וברד ותהלך אש ארצה וימטר י-ה-ו-ה ברד על ארץ מצרים. כד ויהי ברד ואש מתלקחת בתוך הברד כבד מאד אשר לא היה כמוהו בכל ארץ מצרים מאז היתה לגוי. כה ויף הברד בכל ארץ מצרים את כל אשר בשדה מאדם ועד בהמה ואת כל עשב השדה הכה הברד ואת כל עץ השדה שבר. כו רק בארץ גשן אשר שם בני ישראל לא היה ברד.

משה מודיע לפרעה שמחר ה' יביא על מצרים ברד כבד מאוד שלא היה כמותו, ומי שיהיה בחוץ ויפגע מהברד – ימות.

האם יצא לכם לשמוע את הרעש שמשמיע הברד בזמן שהוא נופל בחוזקה על עצמים שונים?

חלק שלישי – פס' כז-ל:

כז וישלח פרעה ויקרא למשה ולאהרן ויאמר אלהם חטאתי הפעם, ה' הצדיק ואני ועמי הרשעים. כח העתירו אל י-ה-ו-ה ורב מהית קלת אלהים וברד ואשלה אתכם ולא תספון לעמד. כט ויאמר אליו משה כצאתי את העיר אפרש את כפי אל ה', הקלות יחדלון והברד לא יהיה עוד למען תדע כי לה' הארץ. ל ואתה ובעבדיך ידעתי כי טרם תיראון מפני ה' אלהים.

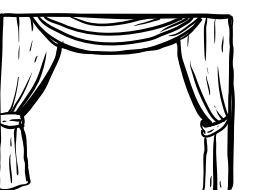
פרעה לא מקיים את הבטחתו לשחרר את עם ישראל ממצרים לאחר הפסקת הברד.

חלק רביעי – פס' לג-לה:

לג ויצא משה מעם פרעה את העיר ויפרש כפיו אל ה' ויחדלו הקלות והברד ומטר לא נתן ארצה. לד וירא פרעה כי חדל המטר והברד והקלות ויסף לחטא ויכבד לבו הוא ובעבדיו. לה ויחזק לב פרעה ולא שלח את בני ישראל כאשר דבר ה' ביד משה.

ברד כבד פוגע באדם, בבהמה, בעשב השדה ובעצים שבמצרים, אך לא פוגע בארץ גושן – היכן שגרים בני ישראל.

הציגו לעצמכם את המתואר בחלק הרביעי בפנטומימה: מישהו/מישהי מכם בתפקיד משה, ומישהו/מישהי מכם בתפקיד פרעה. אם אתם 3 בקבוצה – מישהו/מישהי מכם יעשה את קולות הברד בהתאם למתואר בפס' לג.

מכת ברד - חלק ב

2

א. לפי אילו מילים בפס' יד (בחלק הראשון) ובפס' כט (בחלק השלישי) אנו לומדים שהמטרה של הבאת מכת ברד והפסקת המכה היתה שפרעה והמצרים ידעו את ה' – כלומר שהם יבינו שה' הוא זה שמחליט ושולט בעולם ושיש להקשיב לדבריו? צטטו.

ב. לפי פס' כז-כח (בחלק השלישי) ופס' לד-לה (בחלק הרביעי), האם מטרת המכה הושגה? האם פרעה הבין שה' הוא זה שמחליט ושולט בעולם ושיש להקשיב לדבריו? הסבירו את דבריכם.

3 ” בפס' לה כתוב: "וַיַּחֲזֶק לֵב פְּרֹעֶה וְלֹא שָׁלַח אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל"

למה הכוונה לדעתכם במילים: וַיַּחֲזֶק לֵב פְּרֹעֶה?"

4 שוחחו ותארו: כיצד פגעה מכת הברד בחיי המצרים? (חשבו על הזמן שבו ירד הברד וגם על חיי המצרים בימים שלאחר הפסקת המכה, לאחר שצמחייה רבה ניזוקה).

מכת ברד - משימת סיכום

קראו ושוחחו:

נקודות מבט

כיצד לדעתכם חוו ילד או ילדה או משפחה מצרית את מכת ברד? מה הם חשבו? כיצד הם הרגישו? מה הם עשו כדי להתמודד עם הקושי שיצרה המכה בחייהם?

ולעומת זאת, כיצד חוו ילדה או ילד או משפחה מבני ישראל את מכת ברד שהתרחשה אצל שכניהם המצרים? מה הם חשבו? כיצד הם הרגישו? כיצד הם התנהגו באותם ימים?

משימת סיכום להגשה:

בעקבות שיחתכם, תארו באופן יצירתי את שני הדברים הבאים (רצוי על דף גדול):

א. תארו את המכה שעליה למדתם באמצעות ציור / הדבקת גזרי נייר / מריחת פלסטלינה או בכל דרך יצירתית אחרת שתבחרו.

ב. ציירו שני קומיקסים או כתבו שני קטעים קצרים משני יומנים המתארים את נקודות המבט של מי שחיו במצרים באותו זמן –

את נקודת המבט של ילד או ילדה או משפחה מצרית,

ומולה את נקודת המבט של ילדה או ילד או משפחה מבני ישראל.

לשון התורה: מילון מילים קשות

חלק ראשון	חלק שני	חלק שלישי	חלק רביעי
• (יג) וְהִתִּיצֵב – ועמוד לפני	• (כב) נָטָה אֶת יָדָהּ עַל הַשָּׁמַיִם – הרם את ידך והנף אותה כלפי מעלה לכיוון השמיים	• (כח) הֶעֱתִירוּ – התפללו	• (לג) וַיִּחְדְּלוּ – והפסיקו
• (יד) בַּעֲבוּר תַּדְעַ – כדי שתדע	• וַיְהִי – ויהיה	• וַרְבַּ מְהִיֵּת – ויחדלו להיות	• לֹא נִתְּן אֲרָצָה – לא ירד על הארץ
• (יז) עוֹדֶה מְסֹתֹלֵל בְּעַמִּי לְבִלְתִּי שְׁלָחַם – (כיוון ש) עדיין אתה דורך ורומס את עמי ולא משלח אותם ממצרים.	• (כג) מָטָהוּ – המטה שלו	• וְלֹא תִסְפּוּן לַעֲמֹד – ולא תמשיכו להתעכב במצרים	• (לד) וַיֵּרָא – וראה
• (יח) לִמֵּן הַיּוֹם הַזֶּה – מהיום שבו הוקמה ממלכת מצרים	• וַתְּהַלֵּךְ אֵשׁ אֲרָצָה – ואש ירדה מהשמיים אל הארץ (ויתכן שהכוונה לברקים)	• (כט) כִּצְאֵתִי אֶת הָעִיר – כאשר אצא	• כִּי חִדַּל – שהפסיק
• (יט) וְעַתָּה שְׁלַח הָעֵצ – וכעת שלח פקודה לאסוף	• (כד) לְגוֹי – לממלכת העם המצרי	• וַיִּחְדְּלוּ – הפסיקו	• וַיִּסָּף לַחֲטָא – והוא המשיך לחטוא
• מִקֶּנֶף – הבהמות שאתה מגדל	• (כה) וַיֵּךְ – והכה	• לְמַעַן תַּדְעַ – כדי שתדע	• מֵלֵאֵי יִרְאֶה וּפְחַד

מכת ארבה - הקדמה

הנחיות לעבודה:

מילון מילים קשות
תמצאו בדף 4

קראו את ההקדמה על המכות בדף זה.

קראו את הפסוקים בעמוד הבא.

ענו על המשימות בדפים הבאים.

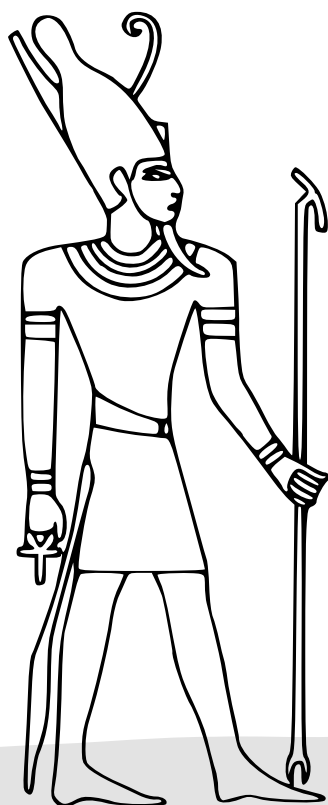
סיכום: לאחר שתשלימו את המשימות בדפי העבודה, עליכם ליצור ולהגיש את משימת הסיכום.

קראו

בפרק ה פס' א-ב קראנו על הפעם הראשונה שבה הלכו משה ואהרון לפרעה. הם אמרו

לפרעה שה' מצווה עליו לשלח ממצרים את עם ישראל כדי שיעבדו את ה' במדבר.

תשובתו של פרעה היתה:

"מי ה' אֲנֹכִי אֲשַׁמַּע בְּקִלּוֹ לְשַׁלַּח אֶת יִשְׂרָאֵל
לֹא יִדְעֵתִי אֶת ה' וְגַם אֶת יִשְׂרָאֵל לֹא אֲשַׁלַּח."

פרעה אמר שהוא לא מכיר את ה' ולא מוכן להקשיב לציווי שלו לשלח את עם ישראל ממצרים.

אחר-כך פרעה הכביד עוד יותר את העבודה הקשה על בני ישראל, לא התרשם כלל מהמופת שהראו לו משה ואהרון (הפיכת מטה אהרון לתנין ובליעת המטות של החרטומים על ידי המטה של אהרון), והמשיך בסירובו לשלח את עם ישראל ממצרים. אז החלו מכות מצרים. דם, צפרדע, כינים, ערוב, דבר, שחין, ברד, ארבה...

מכת ארבה - חלק א

1

לפניכם הפסוקים המתארים את מכת ארבה. הפסוקים מחולקים לארבעה חלקים. התאימו לכל חלק את המשפט המתאים לו מבין המשפטים הבאים:

חלק ראשון – פרק י' פס' ג-ו:

ג וַיָּבֹא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶל פְּרֹעֹה וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו כֹּה אָמַר ה' אֱלֹהֵי הָעִבְרִים עַד מָתִי מֵאֲנִתְּ לַעֲנַת מִפְּנֵי שַׁלַּח עִמִּי וַיַּעֲבֹדְנִי. ו כִּי אִם מֵאֵן אַתָּה לְשַׁלַּח אֶת עַמִּי הַנִּנְי מִבְּיַד מִחַר אַרְבֶּה בְּגִבְלָךְ. ה וְכִסְה אֶת עֵין הָאָרֶץ וְלֹא יוּכַל לָרֹאֵת אֶת הָאָרֶץ וְאָכַל אֶת יִתְר הַפִּלְטָה הַנִּשְׁאָרֶת לָכֶם מִן הַבֶּרֶד וְאָכַל אֶת כָּל הָעֵץ הַצֹּמַח לָכֶם מִן הַשָּׂדֶה. ו וּמְלֹאוּ בְּתִיבְךָ וּבְתִיבֵי כָל עֲבָדֶיךָ וּבְתִיבֵי כָל מִצְרַיִם אֲשֶׁר לֹא רָאוּ אֲבֹתֶיךָ וְאֲבוֹת אֲבֹתֶיךָ מִיּוֹם הַיּוֹתֵם עַל הָאָדָמָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה וַיִּפֹּן וַיֵּצֵא מֵעַם פְּרֹעֹה.

ה' מביא ארבה כבד מאוד על מצרים, אשר אוכל את כל הצמחיה שנותרה ממכת ברד.

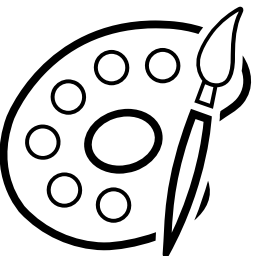
חלק שני – פס' ז-יא:

ז וַיֹּאמְרוּ עֲבָדֵי פְּרֹעֹה אֵלָיו עַד מָתִי יִהְיֶה זֶה לָנוּ לְמוֹקֵשׁ שַׁלַּח אֶת הָאֲנָשִׁים וַיַּעֲבֹדוּ אֶת ה' אֱלֹהֵיהֶם הַטֶּרֶם תִּדַע כִּי אֲבָדָה מִצְרַיִם. ח וַיּוֹשֵׁב אֶת מֹשֶׁה וְאֶת אַהֲרֹן אֶל פְּרֹעֹה וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם לָכוּ עֲבֹדוּ אֶת ה' אֱלֹהֵיכֶם מִי וּמִי הַהֹלְכִים. ט וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה בְּנַעֲרֵינוּ וּבְזַקְנֵינוּ נֵלֶךְ בְּבָנֵינוּ וּבְבָנוֹתֵנוּ בְּצֹאֲנֵנוּ וּבְבִקְרָנוּ נֵלֶךְ כִּי חָג ה' לָנוּ. י וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יְהִי כֵן ה' עִמָּכֶם כַּאֲשֶׁר אֲשַׁלַּח אֶתְכֶם וְאֶת טַפְכֶם רָאוּ כִּי רָעָה נֶגְדַ פְּנֵיכֶם. יא לֹא כֵן לָכוּ נָא הַגְּבֵרִים וְעֲבֹדוּ אֶת ה' כִּי אַתָּה אַתָּם מִבְּקָשִׁים וַיִּגְרַשׁ אֶתְכֶם מֵאֶת פְּנֵי פְּרֹעֹה.

עבדי פרעה מפצירים בפרעה לשלח את עם ישראל לפני שמצרים תיהרס לגמרי. פרעה מציע למשה שרק הגברים יצאו, אך בסוף הוא מגרש מפניו את משה ואהרון.

משימה לחלק שני

1. סמנו בירוק את המילים שאמרו עבדי פרעה לפרעה.
2. סמנו בכתום את דברי פרעה למשה ואהרון.
3. סמנו בתכלת את דברי משה לפרעה.

חלק שלישי – פס' יב-טו:

יב וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה נְטֵה יָדְךָ עַל אֶרֶץ מִצְרַיִם בְּאֶרְבֶּה וַיַּעַל עַל אֶרֶץ מִצְרַיִם וַיֹּאכַל אֶת כָּל עֵשֶׂב הָאָרֶץ אֶת כָּל אֲשֶׁר הִשְׁאִיר הַבֶּרֶד. יג וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת מִטְהוֹ עַל אֶרֶץ מִצְרַיִם וְהָיָה רֹחַ קָדִים בְּאֶרֶץ כָּל הַיּוֹם הַהוּא וְכָל הַלַּיְלָה הַבֹּקֶר הָיָה וְרוּחַ קָדִים נִשְׂא אֶת הָאֲרֶבֶה. יד וַיַּעַל הָאֲרֶבֶה עַל כָּל אֶרֶץ מִצְרַיִם וַיִּנַּח בְּכָל גְּבוּל מִצְרַיִם כְּבֹד מְאֹד לְפָנָיו לֹא הָיָה כֵן אֲרֶבֶה כְּמֹהוּ וְאַחֲרָיו לֹא יִהְיֶה כֵן. טו וַיִּכַּס אֶת עֵין כָּל הָאָרֶץ וַתַּחֲשֹׁךְ הָאָרֶץ וַיֹּאכַל אֶת כָּל עֵשֶׂב הָאָרֶץ וְאֶת כָּל פְּרִי הָעֵץ אֲשֶׁר הוֹתִיר הַבֶּרֶד וְלֹא נוֹתַר כָּל יֶרֶק בְּעֵץ וּבְעֵשֶׂב הַשָּׂדֶה בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם.

משה ואהרון מודיעים לפרעה שכיוון שהוא לא משלח את עם ישראל ה' יביא מחר ארבה שלא היה כמוהו במצרים.

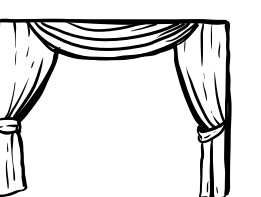
חלק רביעי – פס' טז-כ:

טז וַיְמַהֵר פְּרֹעֹה לְקַרְא לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן וַיֹּאמֶר חֲטַאתִי לַה' אֱלֹהֵיכֶם וְלָכֶם. יז וְעַתָּה שָׂא נָא חֲטַאתִי אֲךָ הַפְּעַם וְהַעֲתִירוּ לַה' אֱלֹהֵיכֶם וַיִּסַּר מֵעַלֵי רַק אֶת הַמּוֹת הַזֶּה. יח וַיֵּצֵא מֵעַם פְּרֹעֹה וַיַּעֲתֵר אֶל ה'. יט וַיַּהֲפֹךְ ה' רוּחַ יָם חֲזָק מְאֹד וַיִּשְׂא אֶת הָאֲרֶבֶה וַיִּתְקַעְהוּ יָמָה סוּף לֹא נִשְׂאָר אֲרֶבֶה אֶחָד בְּכָל גְּבוּל מִצְרַיִם. כ וַיִּחַזַק ה' אֶת לֵב פְּרֹעֹה וְלֹא שַׁלַּח אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

פרעה ממהר לקרוא למשה ואהרון, אומר שהוא חטא ומבקש שיתפללו לה' כדי שיפסיק את הארבה. אך גם לאחר שהארבה מפסיק הוא לא משחרר את ישראל.

הציגו לעצמכם את המתואר בחלק הרביעי:

מישהו/מישהי מכם בתפקיד משה, ומישהו/מישהי מכם בתפקיד פרעה. חשבו באיזו נימת דיבור נאמרו הדברים לדעתכם (למשל – בתחינה, ביאוש, בדרישה, בקול רם או בקול חלש) ומה היתה שפת הגוף (התנועות) של הדמויות.

מכת ארבה - חלק ב

2

ה' אמר למשה (לפני שהתחילו המכות, בפרק ז פס' א-ה) שכאשר הוא יביא על מצרים מכות, פרעה וכל המצרים ידעו את ה' – כלומר שהם יבינו שה' הוא זה שמחליט ושולט בעולם ושיש להקשיב לדבריו.

לפי פרק י פס' ז ופס' טז-כ, האם פרעה והמצרים הבינו לאחר מכת ארבה (המכה השמינית) שה' הוא זה שמחליט ושולט בעולם ושיש להקשיב לדבריו? הסבירו את דבריכם.

3

בפס' כ כתוב: "וַיִּחַזַק ה' אֶת לֵב פְּרָעֹה וְלֹא שָׁלַח אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל"

-למה הכוונה לדעתכם במילים "וַיִּחַזַק ה' אֶת לֵב פְּרָעֹה"?

“

שאלת אתגר:

בכל חמש המכות הראשונות שהביא ה' על מצרים סיפרה התורה שפרעה חיזק את לבו או הכביד את לבו – מעצמו. כלומר פרעה בחר והחליט בעצמו לחזק את לבו ולא לשחרר את בני ישראל ממצרים. לעומת זאת, במכה השישית (מכת שחין) וגם כאן במכת ארבה מסופר שה' הוא זה שמחזק את לב פרעה ולכן פרעה לא משחרר את בני ישראל. כלומר שפרעה כבר אינו חופשי בעניין זה, ואין לו יותר את החירות להחליט בעצמו האם לשחרר או לא לשחרר את בני ישראל ממצרים.

• לדעתכם, מדוע אחרי חמש מכות ה' חיזק את לב פרעה ומנע ממנו להחליט באופן חופשי אם לשחרר או לא לשחרר את בני ישראל ממצרים?

• מה אתם חושבים על כך שה' מנע מפרעה לבחור ולהחליט באופן חופשי (דבר שהוביל לעוד ועוד מכות קשות על מצרים)?

4 שוחחו: כיצד פגעה מכת הארבה בחיי המצרים? (חשבו על הזמן שבו היה הארבה במצרים וגם על חיי המצרים בימים שלאחר הפסקת המכה. זכרו שפרעה כינה את המכה "המוות הזה").

מכת ארבה - משימת סיכום

קראו ושוחחו:

נקודות מבט

כיצד לדעתכם חוו ילד או ילדה או משפחה מצרית את מכת ארבה? מה הם חשבו? כיצד הם הרגישו? מה הם עשו כדי להתמודד עם הקושי שיצרה המכה בחייהם?

ולעומת זאת, כיצד חוו ילדה או ילד או משפחה מבני ישראל את מכת ארבה שהתרחשה אצל שכניהם המצרים? מה הם חשבו? כיצד הם הרגישו? כיצד הם התנהגו באותם ימים?

משימת סיכום להגשה:

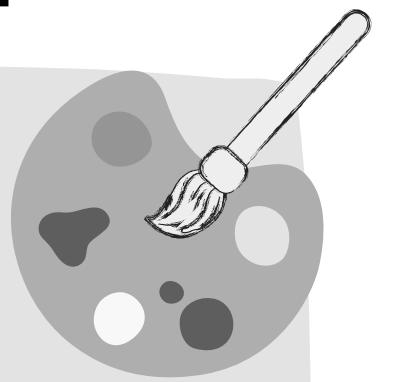
בעקבות שיחתכם, תארו באופן יצירתי את שני הדברים הבאים (רצוי על דף גדול):

א. תארו את המכה שעליה למדתם באמצעות ציור / הדבקת גזרי נייר / מריחת פלסטלינה או בכל דרך יצירתית אחרת שתבחרו.

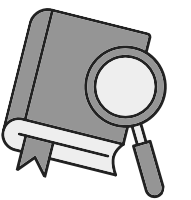
ב. ציירו שני קומיקסים או כתבו שני קטעים קצרים משני יומנים המתארים את נקודות המבט של מי שחיו במצרים באותו זמן –

את נקודת המבט של ילד או ילדה או משפחה מצרית,

ומולה את נקודת המבט של ילדה או ילד או משפחה מבני ישראל.

לשון התורה: מילון מילים קשות

חלק ראשון	חלק שני	חלק שלישי	חלק רביעי
• (ג) עד מתי מאננת לענת מפני – עד מתי אתה תסרב להיכנע בפני (ולעשות את רצוני)?	• (ז) עד מתי יהיה זה לנו למוקש – עד מתי יבואו עלינו אסונות בגלל הדרישה לשלוח את עם ישראל ממצרים?	• (יב) נטה ידך – כוון את ידך (האוחזת במטה)	• (יז) שא נא חטאתי אך הפעם – סלח לי הפעם
• (ד) בגבלך – בארץ	• הטָרַם תַּדַע כִּי אֲבַדָּה מִצְרַיִם – האם אתה לא יודע שמצרים נהרסת לגמרי?	• (יג) וַיֵּט – וכיוון	• וְהֶעֱתִירוּ לָהּ – והתפללו לה'
• (ה) וְכִסָּה אֶת עֵינַי הָאֲרֶזֶץ – הארבה יהיה כה רב עד שלא ניתן יהיה לראות את האדמה.	• (ח) וַיּוֹשֵׁב – והשיבו, והחזירו	• וְהָיָה רוּחַ קָדִים – וה' הביא רוח חזקה	• וַיִּסֶר מֵעָלָי – ויוריד ממני (ויפסיק) המַּוֹת הַזֶּה – הארבה הזו.
• יִתֵּר הַפְּלִטָה הַנִּשְׁאֲרֶת לָכֶם מִן הַבְּרֶד – את הצמחים המעטים שנשארו לכם ממכת ברד.	• (י) וַיִּפֶן – והוא (משה) פנה לאחור	• כָּבֵד מְאֹד – רב מאוד (הארבה היה רב מאוד).	• וַיִּשְׂא אֶת הָאֲרֶבָה – והרוח לקחה עימה את הארבה
		• (טו) וַתִּחַשֵׁף הָאֲרֶזֶץ – היתה חשיכה, כיוון שהארבה היה רב והסתיר את השמש.	• וַיִּתְקַעְהוּ יָמָּה סוּף – (הרוח) תקעה את הארבה בתוך ים סוף
		• וְלֹא נֹתֵר – ולא נשאר	• גָּבֹול מִצְרַיִם – ארץ מצרים

מכת חושך - הקדמה

הנחיות לעבודה:

מילון מילים קשות
תמצאו בדף 4

קראו את ההקדמה על המכות בדף זה.

קראו מהחומש: פרק י פס' כא-כט.

ענו על המשימות בשני הדפים הבאים.

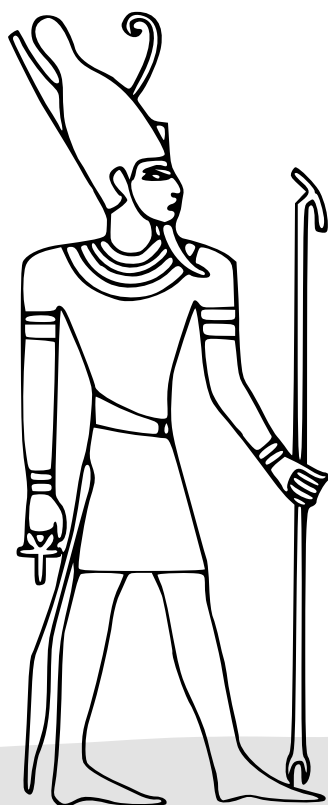
סיכום: לאחר שתשלימו את המשימות בדפי העבודה, עליכם ליצור ולהגיש את משימת הסיכום.

קראו

בפרק ה פס' א-ב קראנו על הפעם הראשונה שבה הלכו משה ואהרון לפרעה. הם אמרו

לפרעה שה' מצווה עליו לשלח ממצרים את עם ישראל כדי שיעבדו את ה' במדבר.

תשובתו של פרעה היתה:

"מי ה' אֲנֹכִי אֲשַׁמַּע בְּקִלּוֹ לְשַׁלַּח אֶת יִשְׂרָאֵל
לֹא יִדְעֵתִי אֶת ה' וְגַם אֶת יִשְׂרָאֵל לֹא אֲשַׁלַּח."

פרעה אמר שהוא לא מכיר את ה' ולא מוכן להקשיב לציווי שלו לשלח את עם ישראל ממצרים.

אחר-כך פרעה הכביד עוד יותר את העבודה הקשה על בני ישראל, לא התרשם כלל מהמופת שהראו לו משה ואהרון (הפיכת מטה אהרון לתנין ובליעת המטות של החרטומים על ידי המטה של אהרון), והמשיך בסירובו לשלח את עם ישראל ממצרים.
אז החלו מכות מצרים. דם, צפרדע, כינים, ערוב, דבר, שחין, ברד, ארבה, חושך...

מכת חושך - חלק א

1

• הקיפו נכון / לא נכון.

• תקנו את המשפטים שאינם נכונים.

א. ה' ציווה על אהרון להרים את המטה שלו לכיוון השמיים ולגרום לכך שיהיה חושך בכל ארץ מצרים. נכון / לא נכון

ב. בכל ארץ מצרים היה חושך-אפלה במשך שבוע. נכון / לא נכון

ג. החושך במצרים היה כה חזק עד שהמצרים לא יכלו לראות אחד את השני וחששו לקום וללכת. נכון / לא נכון

ד. בזמן מכת החושך במצרים היה לבני ישראל אור במקום מגוריהם. נכון / לא נכון

ה. פרעה אמר למשה שהוא מרשה לעם ישראל לצאת ממצרים כדי לעבוד את ה', אך עליהם להשאיר במצרים את הנשים והילדים. נכון / לא נכון

ו. משה לא הסכים להצעת פרעה שבני ישראל יצאו ממצרים כדי לעבוד את ה' וישאירו במצרים את המקנה. נכון / לא נכון

ז. לבסוף פרעה לא היה מוכן גם הפעם לשלוח ממצרים את עם ישראל. נכון / לא נכון

ח. פרעה גרש את משה מארמונו ואסר עליו לבוא ולראות אותו שוב. נכון / לא נכון

שאלת אתגר:

בכל חמש המכות הראשונות שהביא ה' על מצרים סיפרה התורה שפרעה חיזק את לבו או הכביד את לבו – מעצמו. כלומר פרעה בחר והחליט בעצמו לחזק את לבו ולא לשחרר את בני ישראל ממצרים. לעומת זאת, מהמכה השישית (מכת שחין) וגם כאן במכת חושך מסופר שה' הוא זה שמחזק את לב פרעה ולכן פרעה לא משחרר את בני ישראל. כלומר שפרעה כבר אינו חופשי בעניין זה, ואין לו יותר את החירות להחליט בעצמו האם לשחרר או לא לשחרר את בני ישראל ממצרים.

א. לדעתכם, מדוע אחרי חמש מכות ה' חיזק את לב פרעה ומנע ממנו להחליט באופן חופשי אם לשחרר או לא לשחרר את בני ישראל ממצרים?

ב. מה אתם חושבים על כך שה' מנע מפרעה לבחור ולהחליט באופן חופשי (דבר שהוביל לעוד ועוד מכות קשות על מצרים)?

מכת חושך - חלק ב

2

הדת שהאמינו בה במצרים העתיקה כללה אלים רבים. אחד האלים הנכבדים והנערצים ביותר במצרים היה אל השמש, והוא נקרא רע (אפשר לכתוב גם רא או רה). המצרים האמינו שהשמש היא הדרך שבה האל רע מופיע בעולם. דמותו של אל השמש רע צויירה פעמים רבות עם ציור של שמש (עיגול) על ראשו:

לדעתכם, איזה מסר או מסרים ה' רצה להעביר לפרעה ולעם המצרי בכך שהוא הביא על מצרים חושך בלתי טבעי וממושך (שלושה ימים ללא אור שמש כלל), וזאת במיוחד כשהשמש ביטאה בדת המצרית את קיומו של אל השמש רע?

3

בפס' כז כתוב: "וַיַּחֲזֶק ה' אֶת לֵב פְּרֹעֹה וְלֹא אָבָה

לְשַׁלְּחָם".

“

למה הכוונה לדעתכם במילים "וַיַּחֲזֶק ה' אֶת לֵב פְּרֹעֹה" ?

4

שוחחו ותארו: כיצד פגעה מכת חושך בחיי המצרים?

מכת חושך - משימת סיכום

קראו ושוחחו:

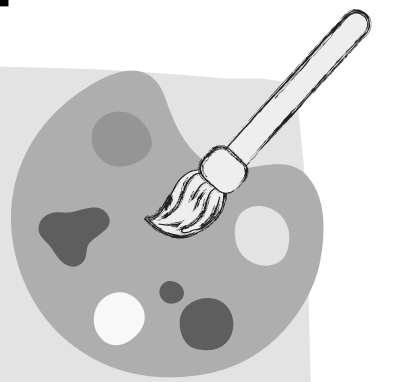
נקודות מבט

כיצד לדעתכם חוו ילד או ילדה או משפחה מצרית את מכת חושך? מה הם חשבו? כיצד הם הרגישו? מה הם עשו כדי להתמודד עם הקושי שיצרה המכה בחייהם?

ולעומת זאת, כיצד חוו ילדה או ילד או משפחה מבני ישראל את מכת חושך שהתרחשה אצל שכניהם המצרים? מה הם חשבו? כיצד הם הרגישו? כיצד הם התנהגו באותם ימים?

משימת סיכום להגשה:

בעקבות שיחתכם, תארו באופן יצירתי את שני הדברים הבאים (רצוי על דף גדול):

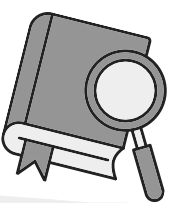
א. תארו את המכה שעליה למדתם באמצעות ציור / הדבקת גזרי נייר / מריחת פלסטלינה או בכל דרך יצירתית אחרת שתבחרו.

ב. ציירו שני קומיקסים או כתבו שני קטעים קצרים משני יומנים המתארים את נקודות המבט של מי שחיו במצרים באותו זמן –

את נקודת המבט של ילד או ילדה או משפחה מצרית,

ומולה את נקודת המבט של ילד או משפחה מבני ישראל.

לשון התורה: מילון מילים קשות

- (כא) נָטָה יָדָהּ עַל הַשָּׁמַיִם – כוון את ידך אל השמיים
- וַיִּמַּשׁ חֹשֶׁךְ – החושך יהיה כה עבה וחזק עד שניתן יהיה למשש אותו
- (כב) וַיֵּט – וכיוון (משה)
- (כג) וְלֹא קָמוּ אִישׁ מִתְּחַתָּיו – אף אחד מהמצרים לא קם והלך ממקומו (כיוון שחששו ללכת בחושך המוחלט)
- (כד) יָצַג – ישארו (במצרים)
- (כה) גַּם אַתָּה תִּתֵּן בְּיָדְךָ זְבָחִים וְעֹלוֹת – (לא רק שלא נשאיר במצרים את הבהמות שלנו, גם אתה תתן לנו בהמות)
- (כו) מִקְנֵנוּ – המקנה שלנו, כלומר הבהמות שאנחנו (עם ישראל) מגדלים
- לֹא תִשָּׂא רַגְלָהּ – לא תישאר במצרים אפילו לא בהמה אחת של עם ישראל
- (כז) וְלֹא אָבָה לְשַׁלְּחָם – ולא רצה (פרעה) לשלוח אותם ממצרים
- (כח) הֲשִׁמְרָ לָךְ אֶל תִּסָּף רְאוֹת פָּנַי – היזהר לך, אל תמשיך לפגוש אותי
- לֹא אֶסָּף עִיד רְאוֹת פָּנַי – לא אמשיך לבוא ולפגוש אותך עוד